

Godina priprave za obnovu
posvete svijeta Božjemu milosrđu

2002. - 2027.

3. razmatranje

listopad 2026.

Milosrdni –
ali ne bez granica

bozjemilosrdje.net / Koordinacija štovatelja Božjega milosrđa

BOŽE MILOSRDNI OČE... TEBI POVJERAVAMO SUDBINE SVIJETA....

**Uz 25. obljetnicu posvete svijeta Božjemu milosrđu
koju je izvršio papa Ivan Pavao II. u Svetištu Božjega milosrđa
u Krakovu-Łagiewnikima (2002. - 2027.)**

LISTOPAD 2026.

3. MILOSRDNI – ALI NE BEZ GRANICA (LJUDSKO MILOSRĐE U STAROM ZAVJETU)

Kad je riječ o milosrđu, ljudi Staroga Zavjeta na glasu su među najgorima. Često ih zamišljamo kao barbare, ubojice djece i žena, kao one koji zatiru čitave gradove i nemilosrdno primjenjuju načelo „oko za oko”. No pogledajmo pobliže kako je zapravo bilo s milosrđem među ljudima Prvoga Saveza.

Priča o jednom zagovoru

Knjiga Postanka opisuje razgovor Boga s Abrahamom prije uništenja Sodome i Gomore (Post 18, 16-33). Unatoč grijesima koje su činili njezini stanovnici, Abraham pregovara s Bogom ne bi li ih poštediti uništenja ako se u Sodomi nađe određeni broj pravednika. Bog ne bi uništio grad zbog 50 pravednika; ne bi ga uništio ni kad bi se u njemu našlo 45, 40, 30, 20, pa ni samo 10 pravednika. Na broju deset završava razgovor Abrahama s Bogom, nakon čega slijedi opis uništenja Sodome i Gomore (Post 19).

Abraham se zauzimao za stanovnike Sodome. Bio je to njegov čin milosrđa. Bog je

popuštao. Bilo je to Njegovo milosrđe. No u jednom su trenutku došli do određene granice. Granice koju bismo simbolično mogli nazvati „broj deset”. Granice koja, ne znamo zašto, nije prijeđena, ali koja vrlo dobro oslikava poimanje milosrđa u Starom Zavjetu, pa tako i njegovu ljudsku dimenziju. U Starom Zavjetu nalazimo mnogo primjera ljudskog milosrđa, ali se vidi i određena granica preko koje milosrdno postupanje ne može prijeći...

Djela milosrđa

Ljudsko milosrđe koje susrećemo u Starom Zavjetu očituje se ponajprije u konkretnim djelima pojedinih biblijskih likova.

Djelo milosrđa prepoznajemo u Ezavovu postupanju: unatoč gubitku prvorodenstva i blagoslova, ne čini ništa nažao Jakovu kada se ovaj sa svom svojom obitelji i imetkom vraća u Kanaan (usp. Post 32-33). Milosrdan je i Josip Egipatski koji ne kažnjava svoju braću ni zbog pokušaja bratoubojstva ni zato što su ga prodali u Egipat (usp. Post 37, 42-45); Mojsije kada se zauzima za svoj narod (usp. Izl 32, 7-14; Br 21, 7; Ps 106, 23); David koji, premda ima priliku ubiti kralja Šaula koji ga progoni (usp. 1 Sam 24, 26), ne usuđuje se uzeti pravdu u svoje ruke. Nakon smrti Šaula i njegova sina Jonatana čak materijalno zbrinjava obitelj pokojnika (usp. 2 Sam 9). Taj isti David oplakuje smrt svoga sina Abšaloma premda se ovaj pobunio protiv njega i oduzeo mu kraljevsku vlast (usp. 2 Sam 15-19). Milosrđe iskazuje i prorok Ilija kada se daje ganuti molbom trećega pedesetnika kojega mu je poslao kralj Ahazja. (usp. 2 Kr 1, 13-14).

Milosrdan je i Šimun Makabejac kada obustavlja borbu protiv stanovnika Gezera nakon što ga oni zamole: „Ne postupaj s nama po našoj zloći, nego po svojem milosrđu!” (1 Mak 13, 46) Djelo milosrđa jest i Esterin zagovor za svoj narod kod kralja Ahasvera, zagovor koji ju je mogao stajati života (usp. Est 4-5). Milosrdan je i Tobija koji o sebi kaže: „Hranio sam gladne, odijevao gole, kad bih vidio koga od roda svoga ubijena pa bačena izvan zidina Ninive, brižno bih ga ukopao.” (Tob 1, 17) Svojih djela milosrđa prisjeća se i Job u svojoj patnji: „Jer izbavljah bijednog kada je kukao i sirotu ostavljenu bez pomoći. Na meni bješe blagoslov izgubljenih, srcu udovice ja veselje vraćah. (...) Bjehe oči slijepcu i bjehe noge bogalju, otac ubogima, zastupnik strancima.” (Job 29, 12-13. 15-16)

Čovjek Staroga Zavjeta čovjek je konkretnih djela. Zna da milosrđe na može ostati samo na riječima.

Tako je i danas. Apostol Božjega milosrđa, sv. Faustina, koja nas uči da milosrđe možemo iskazivati na tri načina: riječju, molitvom i djelom, i sama je žena djelovanja, žena djela. U svom je *Dnevniku* zapisala: „15 XII [1935.] Danas od ranoga jutra neka me čudna

moć tjera na djelovanje, ne da mi mira ni tren. Neki čudan žar zapalio se u mom srcu za djelo i ne uspijevam ga smiriti. To tiho mučeništvo samo je Bogu znano, ali neka čini sa mnom što god Mu je volja. Moje je srce na sve spremno.” (Dn 569) Na drugom mjestu u *Dnevniku* čitamo: „Ljubav se ne oslanja na riječi ili na osjećaje, nego na djela. To je čin volje, to je dar...” (Dn 392)

Poziv na milosrđe

Osim primjera milosrđa, u Starom Zavjetu nalazimo i brojne pozive na milosrđe prema drugima, a ponekad čak i prema strancima i neprijateljima: ne tlačiti strance, udovice i sirote (usp. Izl 22, 20-21), ne tražiti kamate na novac posuđen siromahu (usp. Izl 22, 24), prije zalaska sunca vratiti plašt uzet kao zalog (usp. Izl 22, 25-26a), priteći u pomoć zalutalom volu i magarcu, čak i ako pripadaju neprijatelju (usp. Pnz 22, 1-4; Izl 23, 4-5), u vrijeme žetve ostaviti nešto na polju za siromahe i sirote (usp. Pnz 24, 19-21), davati milostinju (usp. Tob 4, 5-8), dati kruha gladnima i odjeću nagima (usp. Tob 4, 16), stavljati kruhove na grobove pravednika (usp. Tob 4, 17), pomoći odmah ako je to moguće (usp. Izr 3, 28).

Neki su pozivi tako snažni da i danas dotiču ljudska srca jer nisu nimalo izgubili na aktualnosti: „Tko zatvori uho svoje pred vikom siromaha, i sam će vikati, ali ga neće nitko uslišati.” (Izr 21, 13); „Sudite istinito i budite dobrotvori i milosrdni jedni prema drugima. Ne tlačite udovu ni sirotu, ni došljaka ni uboga, i ne snujte u srcu pakosti jedan prema drugom.” (Zah 7, 9-10); „Sine moj, ne uskraćuj milodara siromahu i ne daj da dugo iščekuju oči ubogoga. Ne žalosti dušu gladnu i ne draži čovjeka u oskudici njegovoj. Ne razdražuj srca ogorčena i ne pusti uboga da čeka na dar tvoj. Ne odbij molbe nevoljnika i ne odvrćaj lice svoje od siromaha. Ne odvрати pogleda svoga od potrebita i ne daj nikomu prilike da te kune.” (Sir 4, 1-5)

Gospodin Isus snažnim riječima ovako govori sv. sestri Faustini: ***„Od tebe tražim djela milosrđa koja trebaju izvirati iz ljubavi prema meni. Milosrđe prema bližnjemu moraš pokazivati uvijek i svagdje, ne možeš to izbjegavati niti se izgovarati ili opravdavati.”*** (Dn 742)

Plodovi milosrđa

Stari Zavjet ne samo da poziva na milosrđe među ljudima, nego obećava i konkretne plodove takva postupanja. Klasičan primjer za to nalazimo u riječima proroka Izaije: „Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Jahve Gospoda: Kidati okove nepravedne, razvezivat’

spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi. Tad će sinut' poput zore tvoja svjetlost, i zdravlje će tvoje brzo procvasti. Pred tobom će ići tvoja pravda, a slava Jahvina bit će ti zalaznicom. Vikneš li, Jahve će ti odgovorit', kad zavapiš, reći će: 'Evo me!' Ukloniš li iz svoje sredine jaram, ispružen prst i besjedu bezbožnu, dadeš li kruha gladnome, nasitiš li potlačenog, tvoja će svjetlost zasjati u tmuni i tama će tvoja kao podne postati, Jahve će te vodit' bez prestanka, sitit će te u sušnim krajevima. On će krijevit' kosti tvoje i bit ćeš kao vrt zaljeven, kao studenac kojem voda nikad ne presuši." (Iz 58, 6-11)

U kontekstu poziva na djelatnu ljubav prema bližnjemu navode se i druge „koristi” činjenja milosrđa. Tako milosrđe briše grijehe (usp. Sir 3, 14), donosi blagoslov (usp. Sir 7, 32), ljubav drugih (usp. Sir 7,35), uspjeh (usp. Ps 112, 5) ili blagostanje (usp. Dn 4, 24).

Starozavjetni je čovjek, dakle, čovjek koji zna što je to milosrđe, koji je na njega pozvan i zna da ga treba iskazivati osobito ubogima i sirotama. Poznaje njegove dobre plodove, a s vremena na vrijeme i sam daje primjer milosrdnog postupanja.

Nada u bezgranično milosrđe

Na kraju vratimo se zagovoru prvoga Patrijarha za stanovnike Sodome. Kao što se u Abrahamovu pregovaranju s Bogom dolazi do određene granice koja nije prijeđena, tako se čini da ni milosrđe među ljudima u mentalitetu čovjeka Prvoga Saveza ne uspijeva prijeći određenu granicu. Postoje situacije u kojima čak ni najbliži ne mogu računati na milosrđe, a oni koji se u jednoj situaciji pokazuju iznenađujuće milosrdnima, u drugima ne pokazuju nikakvo sažaljenje. Postoji li nada da će ta granica biti prijeđena i da je moguće bezgranično milosrđe?

Zašto razgovor Abrahama s Bogom završava na broju od deset pravednika?

Zašto Abraham ne pokušava spasiti grad zbog pet pravednika?

Zašto se ne usuđuje moliti da grad bude pošteđen makar zbog jednog pravednika – njegova nećaka Lota?

Abraham, čovjek Staroga Zavjeta, vjerojatno nije mogao ni zamisliti da bi Bog mogao biti toliko milosrdan. Uz njegovo poimanje Boga kao pravednog suca bilo mu je teško „ispregovarati” nešto više. Upravo takvo razumijevanje Boga nije mu dopuštalo da se za čovjeka bori do kraja. Svi njegovi prijatelji iz starozavjetnih knjiga stajali su pred istom dilemom. Slutili su da je Bog milosrdniji od čovjeka (usp. 2 Sam 24, 14), ali nisu mogli pojmiti da Bog može biti bezgranično milosrdan. A budući da su Božjemu milosrđu

postavili granicu, granice nisu mogle izostati ni u međuljudskim odnosima.

Tek je dolazak Isusa Krista, koji je svijetu objavio milosrdno lice Boga Oca, srušio sve granice koje je starozavjetni čovjek postavljao Božjemu i ljudskomu milosrđu. „Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni.” (Iv 3, 16)

Da je Abraham u Bogu prepoznao otajstvo raspetoga Sina, znao bi da je za spas ne samo Sodome, nego i cijeloga svijeta dovoljan život jednoga pravednika – Isusa Krista. Tada bi zasigurno i on bio milosrdan prema Sodomi sve do njezina posljednjeg stanovnika.

Gospodin Isus ovako je rekao sv. sestri Faustini: **„Napiši ovo: Prije nego dođem kao pravedni Sudac, doći ću kao Kralj milosrđa. Prije nego dođe dan pravednosti, bit će ljudima dan znak na nebu. Nestat će svakog svjetlila na nebu i bit će velika tama po svoj zemlji. Tada će se pokazati znak križa na nebu, a iz otvora, gdje su bile probodene ruke i noge Spasiteljeve, izvirat će veliko svjetlo koje će kroz neko vrijeme rasvjetljivati zemlju. Bit će to kratko prije sudnjega dana.”** (Dn 83)

„Jedini Bože u Presvetom Trojstvu, želim Te tako ljubiti kako Te ni jedna ljudska duša nikada nije ljubila, a jer sam neobično bijedna i malena, sidro svoga pouzdanja porinula sam duboko u bezdan Tvoga milosrđa – Bože i Stvoritelju moj. Usprkos svojoj velikoj bijedi ničeg se ne bojim i nadam se da ću pjevati pjesmu vječne slave. Neka nijedna duša ne sumnja, makar i najgrješnija, dok god živi – svaka može postati sveta, jer velika je snaga Božje milosti. U našoj moći jedino je ne priječiti Božje djelovanje.” (Dn 283)

o. Wojciech Węgrzyniak

Małgorzata Pabis

Prijevod na hrvatski jezik: Jelena Vuković
(Koordinacija štovatelja Božjega milosrđa, Hrvatska)